

Porteføljestyret for muliggjørende teknologier

Godkjent referat

Møte 4/2021

Dato Onsdag 22. september 2021 kl. 08.30-15.00

Sted Digitalt møte (Zoom)

Til stede: Geir Øien (leder)
Heidi Austlid
Nuria Espallargas
Ellen-Marie Forsberg
Marianne Fyhn
Rita Glenne
Lars Holden
Stephen McAdam
Karoline Schjetne
Eivind Valen

Forfall: Shahzad Rana

Observatører: Finn-Hugo Markussen, KD; Espen Kristoffersen, KMD; Åse Wahl Gunderson, FD.

Til stede fra Forskningsrådet:

Hilde Erlandsen, Vidar Skagestad, Christine Tørklep (sak 43/21), André Fossen
Mlonyeni, Aase M. Hundere, Jacob E. Wang, Helge Rynning, Trine Paus.

Sak PSTEKNO 40/21 Godkjenning av saklisten

Saksdokument: Sakliste.

Styret hadde ingen kommentarer til saklisten.

Vedtak: *Saklisten godkjennes.*

Sak PSTEKNO 41/21 Godkjente referater

Saksdokument: Saksfremlegg med tre vedlegg: 1. Godkjent referat fra møte PSTEKNO 3/2021. 2. Godkjent referat investeringer i møte PSTEKNO 3/2021. 3. Godkjent referat sirkulasjonssak PSTEKNO 39/21.

Styret hadde ingen spørsmål til referatene.

Vedtak: *Styret tar godkjent referat og investeringsreferat møte PSTEKNO 3/2021 og godkjent referat fra sirkulasjonssak PSTEKNO 39/21 til etterretning.*

Sak PSTEKNO 42/21 Spørsmål om habilitet

Saksdokument: Saksfremlegg som redegjør for prinsippene for habilitetsvurdering.

Styret avklarte sin habilitet.

Vedtak: *Ingen inhabilitet meldt.*

Sak PSTEKNO 43/21 Orienteringer

Administrasjonen orienterte kort om søknader mottatt i september. Innenfor nanoteknologi og avanserte materialer kom det inn 8 IPN-søknader, mens det kom 12 IPN-søknader på teknologikonvergens. Ettersom det ikke gjenstår midler til innovasjonsprosjekter i NANO2021, vil de førstnevnte søknadene bli viderefordelt. Den store utlysningen på teknologikonvergens resulterte i 98 søknader om forskerprosjekt (FP) og 23 søknader om samarbeidsprosjekt (KSP). Av totalt 45 mottatte søknader om innovasjonsprosjekt i offentlig sektor (IPO), er ca. 8-12 søknader innenfor IKT/digitalisering. Bevilgningsmøtet for IPN og IPO vil finne sted i desember som planlagt, mens bevilgning av FP og KSP må utsettes til januar.

Lars Holden gjorde styret oppmerksom på at ordningen som skal stimulere instituttene til EU-deltakelse (STIM-EU) er kraftig underfinansiert, i 2020 med hele 65 mill. kroner. Han understreket at dette har konsekvenser også for muliggjørende teknologier, ettersom en vesentlig del av MT-porteføljen er instituttens deltakelse i EU-prosjekter. Holden informerte også om at Forskningsrådet, FFA og UHR har hatt en diskusjon om det foreslåtte samfunnsoppdraget Norge etter oljen. Organisasjonene er enige om å diskutere dette videre.

Forskningsrådet har levert [innspill til regjeringens arbeid med revidert langtidsplan for forskning og høyere utdanning \(LTP\)](#), der hovedbudskapet er behovet for omstilling, høyere ambisjonsnivå og utvikling av FoUol-systemet i tråd med behovene; satsing på grunnleggende forskning og på omstilling og bærekraft; LTP som verktøy for koordinert nasjonal innsats. Innspillet understreker at vi må legge om til bærekraft på alle områder og anbefaler et stort samfunnsoppdrag (mission) på 5 mrd. kroner til Norge etter oljen. Det foreslås også tre fireårige opptrappingsplaner, hhv. til grensesprengende forskning (450 mill.), til grunnbevilgninger til teknisk-industrielle forskningsinstitutter (450 mill.) og til digitalisering, datahåndtering og forskningsinfrastruktur (400 mill.). Administrasjonens vurdering er at porteføljestyrets kommentarer er blitt godt ivaretatt. Innspillet kunne kanskje vært tydeligere på transformasjon, men har en norsk tilnærming til missions, er tydelig på behovet for tverrfaglig og sektorovergripende samarbeid og berører også barrierer for dette. Muliggjørende og industrielle teknologier er anbefalt videreført som langsiktig prioritering.

Fra satsingen Grønn plattform har 11 store, grønne omstillingsprosjekter fått tildelt til sammen 1 mrd. kroner fra Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Siva. Prosjektene inkluderer totalt 163 deltakere, hvorav 131 bedrifter. Tildelingene gjøres gjennom virkemiddelaktørens ordinære virkemidler og fordelingen mellom bedrifter (IPN) og institutter (KSP) er i tråd med det som var planlagt fordeling. KSP-prosjektene er alle av typen *kompetanseprosjekt for forskningsinstitutter*. De innvilgede prosjektene har samlet sett god geografisk spredning og stor bredde når det gjelder næringsområde, tema og bedriftsstørrelse.

Vedtak: *Styret tar orienteringene til etterretning.*

Sak PSTEKNO 44/21 Investeringsplan for muliggjørende teknologier 2022-2024

Saksdokument: Saksfremlegg med ett vedlegg: Forslag til investeringsplan 2022-2024.

Porteføljestyret var bedt om å slutte seg til forslaget til investeringsplan for muliggjørende teknologier 2022-2024. I planen redegjøres det for hvordan midlene i de budsjettformålene som porteføljestyret har fått ansvaret for, dvs. IKTPLUSS, BIOTEK2021, NANO2021 og TEKNOKONVERGENS, skal investeres for at Forskningsrådet skal nærme seg investeringsmålene for den samlede MT-porteføljen, jf. målformuleringene i porteføljeplan for muliggjørende teknologier (v 1.0).

På grunn av nye styringssignaler er disponibel utlysingsramme for kommende treårsperiode ca. 300 mill. kroner lavere enn tidligere estimert, og også lavere enn det som framgår av nåværende investeringsplan. Som følge av dette har investeringsplanen fått en noe tydeligere profil enn tidligere, med færre prioriteringer og tiltak og økt andel samarbeidsprosjekter. Majoriteten av dagens tiltak blir likevel videreført for å opprettholde forutsigbarhet for FoU-miljøene. Fleksibilitet og rom for omprioriteringer ved endrede behov er vektlagt.

Administrasjonen redegjorde for porteføljestyrets mulighet til å flytte midler mellom foreslåtte tiltak og utlysninger og endre på disse. Foretatte prioriteringer innenfor hvert av budsjettformålene ble gjennomgått. Styret stilte spørsmål og kommenterte, men hadde ikke forslag til konkrete endringer i investeringsplanen.

Vedtak: *Porteføljestyret slutter seg til investeringsplanen for 2022-2024 med de kommentarer som framkom i møtet.*

Sak PSTEKNO 45/21 Seminar: Revidering av porteføljeplanen

Sak PSTEKNO 45.1/21 Målbildet

Saksdokument: Saksfremlegg med forslag til reviderte investeringsmål for muliggjørende teknologier.

Overordnet samfunns mål står seg godt og derfor ikke er foreslått endret. Primært er det foretatt noen språklige forenklinger og presiseringer som skal tydeliggjøre muliggjørende teknologiers rolle i Forskningsrådets strategi og oppfølgingen av innspillet til revidert LTP. De åtte tidligere brukermålene er slått sammen til fem brukermål.

Porteføljestyret var opptatt av at brukermålene ikke må stå i veien for at også forskning som ikke er direkte innrettet mot bærekraftsmålene kan få finansiering. Styret ønsket at RRI-aspektet ble noe mer tydelig og hadde også noen forslag til alternative formuleringer og ordvalg.

Vedtak: *Porteføljestyret ber administrasjonen ta med seg styrets kommentarer i revideringen av investeringsmålene for muliggjørende teknologier.*

Sak PSTEKNO 45.2/21 Bærekraft

Saksdokument: Saksfremlegg med oppspill til styrediskusjon om bærekraft.

Administrasjonen innledet om hvordan FNs bærekraftsmål og globale og nasjonale omstillingsbehov utfordrer oss til å tenke nytt, stort og djervt. Tre av styremedlemmene fulgte opp med korte forberedte innlegg, hvor blant annet følgende momenter ble løftet frem: Globalt ansvar må gå hånd i hånd med næringsmuligheter. Unngå grønnvasking. Handle raskt. Kreve livssyklusanalyser (LCA)? Ta lærdom av koronakrisen, prioritere og bruke riktig språk; klimakrisen og kode rød. Skille mellom klimakrisen og bærekraftig utvikling, knytte klimatiltakene til andre bærekraftsmål? Kan vi være mer radikale? Norske og europeiske missions må bygge opp under hverandre.

Styremedlemmene ble deretter delt i grupper som diskuterte hvordan porteføljen av muliggjørende teknologier kan dreies slik at bærekraft blir et tydelig kjennetegn ved porteføljen, hvilke konkrete grep porteføljestyret kan gjøre og/eller ta initiativ til og hvordan sikre at bærekraft setter retning både for strategisk arbeid og det som skjer i prosjektene. Det er laget en egen oppsummering fra gruppearbeidet, som ble organisert som en digital verdens kafé (World Café).

Vedtak: *Styrets innspill tas med i det videre arbeidet med porteføljeplassen, i implementeringen av investeringsplanen for 2022-2024 og i styrets løpende diskusjoner.*

Sak PSTEKNO 45.3/21 Prioriteringer

Saksdokument: Saksfremlegg med forslag til prioriteringer som skal ligge til grunn for det videre arbeidet med porteføljeplassen.

Administrasjonen innledet til diskusjon i plenum om porteføljeplassen bør prioritere enkelte tema- og anvendelsesområder. Styret mente det var viktig å utnytte det faktum at muliggjørende teknologier er generiske og at porteføljeplassen derfor bør være åpen for et bredt spekter av temaer og anvendelsesområder som kan bidra til en bærekraftig samfunnsutvikling. Verken LTP eller strategien har tematiske, sektorielle, bransjemessige eller geografiske føringer for teknologiområdene, og det bør heller ikke porteføljeplassen ha.

Styret ble inndelt i grupper for å diskutere porteføljens faglige/teknologiske prioriteringer i lys av bærekraftmålene og hvilke strukturelle prioriteringer som porteføljen bør ha. Det er laget en egen oppsummering fra gruppearbeidet, som ble organisert som en digital verdens kafé (World Café).

Vedtak: *Porteføljestyret ber administrasjonen ta innspillene fra styrets prioriteringsdiskusjon med seg i det videre arbeidet med revidering av porteføljeplassen.*

Sak PSTEKNO 46/21 Bevilgningssaker

Sak PSTEKNO 46.1/21 Oversikt over foretatt bevilgninger

Saksdokument: Saksfremlegg med oversikt over bevilgningsvedtak på porteføljestyrets ansvarsområde som er foretatt av andre enn styret selv.

Porteføljestyret hadde ingen spørsmål eller kommentarer til oversikten.

Vedtak: *Styret tar rapporteringen til etterretning.*

Sak PSTEKNO 47/21 Eventuelt

Det var ingen saker til eventuelt.

Sak PSTEKNO 48/21 Godkjenning av vedtaksprotokoll

Forslag til vedtaksprotokoll ble gjennomgått i møtet.

Vedtak: *Protokollen godkjennes.*

Sak PSTEKNO 49/21 Åpen refleksjon og evaluering av møtet

Styreleder og administrasjonen fikk ros for et godt forberedt og vel gjennomført møte. Flere styremedlemmer fremhevet verdien av gruppediskusjoner som arbeidsform, spesielt når det er digitale møter. Styreleder mente konkrete spørsmål til styret i saksarkene bidrar til gode diskusjoner i møtet.

Sak PSTEKNO 50/21 Styrets eget møte

Ikke gjennomført.